

Datum: 17.02.2015 13:59

Medij: Tanjug

Link:

Autori:

Teme: Etnografski muzej Srbije

Naslov: Čuvar drevnog teska - sprave za pravljenje voska

2852

BABUŠNICA, 17. februara (Tanjug) - U babušničkom selu Suračevo nalazi se verovatno jedna od poslednjih dobro očuvanih drevnih mašina za pravljenje voska koja je poznata i pod nazivom tesak.

Tesak u Suračevu napravljen je daleke 1868. godine, ali i danas uspešno odoleva zubu vremena.

Po rečima njegovog vlasnika, sedamdesetdevetogodišnjeg Vojislava Pančića, tesak u Suračevu radio je sve do 1958. godine, a u međuvremenu stavljen je kao kulturno dobro i pod zaštitu države.

Pančić, čiji su se preci više od tri veka bavili voskarskim zanatom, dovozeći osnovnu sirovinu za dobijanje voska, pčelinje saće i iz nje cedili vosak, kaže da je reč o drevnoj mašini koja je, kako kaže, pod zaštitom države.

Ova impozantna sprava visine je preko tri metra, napravljena od ogromnih stabala koja služe kao postolje za mehanizam uz pomoć koga se od saća cedio vosak.

Vosak se kasnije koristio za izradu sveća, koje su u davna vremena, kada struje nije bilo, bile gotovo jedini izvor svetlosti tokom dugih noći.

Po rečima čika Vojislava, potražnja za voskom nekada je bila ogromna, čekalo se u red ispred njihove kuće, a dnevno su njegovi preci pravili 10 do 15 kazana voska.

"Daleke 1868. godine, tesak se nalazio na otvorenom na poljani, na putu ka susednom selu Gorčincu. Posle toga, moji preci su napravili zgradu i u njoj napravili tesak. To je sprava koja od saća spravlja vosak, koji se kasnije prerađuje u sveće", kaže cika Vojislav.

Saće su moji preci, dodaje on, sakupljali po celoj Srbiji, išli čak i u Rumuniju i Bugarsku.

"To je bio veoma unosan posao u to vreme jer su moji tadašnji preci svojevremeno imali čak sedam pari konja sa kojima su dovozili sirovinu-saće na preradu. Ovaj tesak pravio je vosak za ceo ovaj deo Srbije, koji je poznat i kao Lužnica tako da su moji preci zarađivali dosta para", priča Vojislav za Tanjug.

Po njegovim rečima, Etnografski muzej iz Beograda želeo je da ceo objekat preseli u Beograd gde bi on bio u potpunosti sačuvan i izložen.

"Etnografski muzej iz Beograda bio je zainteresovan da to otkupi, i to ne samo tesak, već da celu zgradu preseli u Beograd u muzej. Još 1963. godine su dolazili ovde, sve snimili, ali je verovatno došlo do nesporazuma između muzeja i mog oca pa je tesak ostao ovde. Te iste godine je objavljeno i u Službenom glasniku da je ceo ovaj objekat zaštićen od strane države i da je reč o kulturnom dobru", kaže Vojislav.

Uvidevši da ovaj drevni zanat u modernoj eri nema perspektivu Vojislav nije nastavio porodičnu tradiciju, već je postao prvi student koji je upisao Ekonomski fakultet u Nišu, kada je osnovan, pa mu je i broj indeksa 1.

Dugo godina bio je uspešni rukovodilac brojnih uspešnih kolektiva, najpre u Babušnici, kasnije i u Nišu, a penzionerske dane provodi u rodnom selu predaka u Suračevu, gde se i nalazi ova jedinstvena drevna naprava za pravljenje voska.

